

Sygn. akt II Cz 604/14

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2014 roku.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Tomasz Szaj (spr.)

Sędziowie SO Iwona Siuta

SO Karina Marczak

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 maja 2014 roku w S.

sprawy z wniosku **I. G.**

przy udziale **G. P.**

o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika

na skutek zażalenia wnioskodawczyni

na postanowienie Sądu Rejonowego w S. S. z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt I Co 3980/13

1. zmienia zaskarżone postanowienie w ten sposób, że nadaje klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim z dnia 9 maja 2013 roku, o sygnaturze akt I Nc 1106/13 także przeciwko małżonce dłużnika Z. G. P. z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową, częściowo w zakresie co do kwoty 600,- (sześćset) złotych należności głównej z ustawowymi odsetkami od dnia 24 kwietnia 2013 roku oraz kwoty 120,- (sto dwadzieścia) złotych kosztów procesów, a w pozostałym zakresie wniosek o nadanie klauzuli wykonalności oddala;

2. oddala zażalenie w pozostałym zakresie.

SSO Iwona Siuta SSO Tomasz Szaj SSO Karina Marczak

Sygn. akt II Cz 604/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 20 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim oddalił wniosek o nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty z dnia (...), przeciwko G. P. – małżonce dłużnika Z. P. (1).

Uzasadniając powyższe rozstrzygnięcie wskazał, że do wniosku załączono dokument prywatny zatytułowany (...), z którego wynika, iż I. G. przekazała Z. P. (1) w obecności jego małżonki G. P. kwotę 5.000 zł na poczet wykonania zabudowy kuchni, w terminie wcześniejszym pożyczyła obojgu 600 zł, które mają być dodane do kwoty 5.000 zł. Pismo to zostało podpisane przez I. G., Z. P. (1) i G. P..

Wyjaśnił, że art. 787 kpc który stanowi, że tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim sąd nada klauzulę wykonalności także przeciwko jej małżonkowi z ograniczeniem jego

odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową, jeżeli wierzyciel wykaże dokumentem urzędowym lub prywatnym, że stwierdzona tytułem egzekucyjnym wierzytelność powstała z czynności prawnej dokonanej za zgodą małżonka dłużnika (art. 787 k.p.c.). Sąd Rejonowy uznał, iż wnioskodawca w żaden sposób nie wykazał stosownymi dokumentami, iż wierzytelność stwierdzona przedmiotowym tytułem egzekucyjnym - nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim z dnia 09 maja 2013 r. sygn. akt I Nc 1106/13 – powstała z czynności prawnej dokonanej za zgodą małżonka dłużnika. Z załączonego do wniosku dokumentu zatytułowanego (...) również nie wynika, aby G. P. zgodę na zaciągnięcie przez małżonka zobowiązania wyrażała. Złożenie przez G. P. podpisu pod tymże dokumentem za takową zgodę nie może być poczytane, albowiem stanowi jedynie potwierdzenie przezeń okoliczności faktycznych w dokumencie stwierdzonych. To zaś, iż G. P. dokument podpisała i że nawet faktycznie była obecna przy przekazywaniu pieniędzy przez I. G. nie jest jednoznaczne z wyrażeniem zgody na zaciągnięcie zobowiązania, a zgody takiej wobec aktualnego brzmienia art. 787 k.p.c. nie można domniemywać.

Powyższe postanowienie zaskarżyła wnioskodawczyni, zarzucając:

- 1) Sprzeczność istotnych ustaleń z zebrany materiał dowodowy poprzez wskazanie, iż wnioskodawca nie wykazał stosownymi dokumentami, iż wierzytelność stwierdzona przedmiotowym tytułem powstała z czynności prawnej dokonanej za zgodą dłużnika, podczas gdy na dokumencie stwierdzającym istnienie roszczenia widnieje podpis obojga małżonków co ewidentnie świadczy o tym, że zobowiązanie powstało za zgodą małżonki dłużnika,
- 2) Naruszenie prawa materialnego – art. 65 § 1 k.c. polegające na uznaniu, iż podpis małżonki Z. P. (1) na dokumencie, z którego wynika zobowiązanie nie było jednoznaczne z wyrażeniem przez G. P. zgody podczas, gdy z okoliczności, ustalonych zwyczajów i zasad współżycia społecznego wprost wynika, iż małżonka dłużnika wyraziła zgodę na powstanie zobowiązania,
- 3) Naruszenie prawa procesowego – art. 787 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie mimo, że wierzycielka do wniosku załączyła dokument prywatny, z którego wynika, że wierzytelność powstała z czynności prawnej dokonanej za zgodą małżonka.

Wskazując na te zarzuty wnioskodawczyni wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uwzględnienie wniosku i nadanie klauzuli wykonalności względem obojga dłużników.

Rozwijając zarzuty wnioskodawczyni wskazała, że niezrozumiałe są twierdzenia Sądu, iż wnioskodawczyni nie udowodniła wiedzy i zgody małżonki Z. P. (1) co do zaciągniętego zobowiązania. Podniosła, że Sąd Rejonowy pominął zasady wykładni oświadczeń woli wynikające z art. 65 § 1 k.c. W ocenie wnioskodawczyni należy przyjąć kombinowaną metodę wykładni, opartą na kryteriach subiektywnym i obiektywnym. Priorytetową regułą interpretacyjną oświadczeń woli, składanych indywidualnie adresatom, stanowi rzeczywista wola stron. Wyjaśnienia wymaga jak strony rzeczywiście rozumiały złożone oświadczenie woli. W razie ustalenia, że były to te same treści myślowe, pojmowany zgodnie sens oświadczenia woli trzeba uznać za wiążący. Dłużnicy nie kwestionują w żaden sposób treści oświadczenia, a wykładnia dokumentu została poczyniona z inicjatywy własnej sądu. Pod dokumentem podpisały się trzy osoby, nie poczyniono żadnych dodatkowych uwag. G. P. nie wskazała, że nie wyraża zgody na zaciągnięcie zobowiązania. Jej podpis zaś świadczył o tym, że się zgadza i nie wnosi żadnych zastrzeżeń. Nie może być wątpliwości, że wszyscy sygnatariusze zdawali sobie sprawę i godzili się na to, że dochodzi do przekazania sumy pieniędzy na określony cel. Rudymetarna wiedza prawnicza istniejąca w społeczeństwie utożsamia podpis pod dokumentem z akceptacją jego treści, zaś zasady doświadczenia życiowego i logiki oraz fakt istnienia wspólności majątkowej między stronami nie pozwalają na różnicowanie sytuacji prawnej małżonków P.. Tym samym w ocenie wnioskodawczyni należy przyjąć, że G. P. wyrażała zgodę na zaciągnięte zobowiązania.

Wnioskodawczyni zanegowała stanowisko Sądu, że podpis małżonki dłużnika pod dokumentem należy tłumaczyć jako przyjęcie do wiadomości zawartych w nim treści. Wskazała, że oświadczenie takie nie ma żadnej doniosłości

prawnej i pozbawione jest jakiegokolwiek sensu. Podpisanie się pod dokumentem powinno być utożsamiane zawsze z oświadczeniem woli a nie wiedzy.

Nadto wskazała, że zgoda małżonka na zaciągnięcie zobowiązania może mieć również charakter dorozumiany. Wskazał również, że w uchwale z dnia 18 marca 2011 roku, (...) Sąd Najwyższy wskazał, że są klauzulowy nie jest władny do dokonywania szczegółowych interpretacji np. w drodze domniemań faktycznych.

Sąd winien w tym kontekście ograniczyć się do weryfikacji czy wnioskodawca załączył do wniosku dokument prywatny, o którym mowa w art. 787 k.p.c. Postępowanie ma charakter jedynie formalny i jest podobne w swojej formie do postępowania rozpoznawczego. Sąd nie ma prawa dokonywać czynności dyskrecjonalnych, w tym ingerować w osnowę dokumentu, interpretować zamiar małżonka podpisującego się pod dokumentem własnym podpisem, a także w sposób wieloznaczny odczytywać znaczenie podpisu pod dokumentem, z którego wynika zobowiązanie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się częściowo uzasadnione.

Sąd Okręgowy podziela w pełni stanowisko zażalenia wyrażone w jego końcowej części. Istotnie bowiem postępowanie klauzulowe ma charakter formalny, zaś sąd klauzulowy nie jest władny dokonywać szczegółowych interpretacji, np. w drodze domniemań faktycznych. Powyższa część zażalenia jest w swej argumentacji sprzeczna z zarzutami i całym wcześniejszym wywodem zażalenia, albowiem wcześniej wnioskodawczyni domagała się od sądu zastosowania reguł interpretacyjnych z uwzględnieniem zasad doświadczenia życiowego, zasad współżycia społecznego oraz ustalonych zwyczajów. Trafnie natomiast wnioskodawczyni przywołała poglądy Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia (...) (...) roku, sygn. akt (...) w której Sąd Najwyższy stwierdził, że w sprawie o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika nie jest dopuszczalne stosowanie domniemania faktycznego przy ustalaniu, że stwierdzona tytułem egzekucyjnym wierzytelność powstała za zgodą małżonka. Uzasadniając to stanowisko, Sąd Najwyższy trafnie podniósł, że obowiązujące w postępowaniu klauzulowym ograniczenia dowodowe pełnią dwie istotne funkcje. Po pierwsze zapobiegają przekształceniu postępowania klauzulowego w postępowanie rozpoznawcze. Po drugie, mają za zadanie chronić dłużnika, który w postępowaniu klauzulowym nie korzysta z prawa wysłuchania. Z tej przyczyny nadanie klauzuli wykonalności powinno nastąpić na podstawie najbardziej wiarygodnych środków dowodowych. Domniemania faktyczne natomiast noszą w sobie zarówno element dyskrecjonalny, jak i ocenny, przez co wykraczają poza rygorystycznie określone ramy postępowania klauzulowego. Skoro zatem istnieją wątpliwości co do treści i znaczenia dokumentu – zgody małżonka dłużnika, niedopuszczalne jest nadanie klauzuli wykonalności. Jedynie bowiem jednoznaczne sformułowanie zgody na zaciągnięcie zobowiązania pozwala w obecnym stanie prawnym na nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika na podstawie art. 787 k.p.c.

W realiach niniejszej sprawy Sąd Rejonowy trafnie wskazał, że przedłożony odpis dokumenty zatytułowanego (...) stanowi jedynie oświadczenie wnioskodawczyni I. G., zaś fakt podpisania tegoż dokumentu przez Z. P. (1) i G. P. może być interpretowany w różny sposób. Przede wszystkim wskazać należy, że art. 245 k.p.c. stanowi, iż dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Z przedłożonego dokumentu wynika zaś jednoznacznie, że dokument ten zawiera jedynie oświadczenie wnioskodawczyni. Prezentowany w zażaleniu pogląd, że fakt podpisu pod tym oświadczeniem dłużnika i jego małżonki należy interpretować jako akceptację treści tegoż dokumentu jest tylko jedną z możliwości. Niemniej jednak nawet przy przyjęciu tej wersji nie sposób przyjąć, że wynika z niego zgoda G. P. na zaciągnięcie zobowiązania w kwocie 5 000,- zł. Przede wszystkim bowiem dokument ten zawiera stwierdzenie, że w określonym dniu została przekazana określona kwota pieniężna i była obecna przy tym G. P.. Nie wynika z tego natomiast w sposób wyraźny, że zaakceptowała i знаła ona treść zobowiązania zaciągniętego przez dłużnika. Brak jest zatem jednoznacznych podstaw do przyjęcia, że małżonka dłużnika wyraziła zgodę na zaciągnięcie zobowiązania przez swego męża w zakresie kwoty 5 000,- zł, co wyłącza możliwość nadania klauzuli wykonalności przeciwko niej na podstawie art. 787 k.p.c.

Odmienne natomiast ocenić należy kwestię związaną z pożyczką w kwocie 600,- zł. Z oświadczenia wynika, że wnioskodawczyni pożyczyła obojgu małżonkom kwotę 600,- zł. Skoro zatem kwota ta została pożyczona obojgu

małżonkom i G. P. swym podpisem zaakceptowała to oświadczenie, należy uznać, że przyznała ten fakt. W konsekwencji uznała siebie za dłużniczkę w zakresie kwoty 600,- zł, a tym samym zostały spełnione przesłanki wskazane w art. 787 k.p.c. i wnioskodawczyni przedłożyła dokument prywatny potwierdzający zgodę małżonki dłużnika na zaciągnięcie pożyczki.

W konsekwencji na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. należało zmienić zaskarżone postanowienie i nadać klauzulę wykonalności co do części roszczenia objętego nakazem zapłaty, tj. co do kwoty 600,- zł z odsetkami. Powyższe rozstrzygnięcie skutkowało również obciążeniem małżonki dłużnika częścią kosztów postępowania rozpoznawczego w odpowiedniej proporcji. Ponieważ klauzulę wykonalności nadano w zakresie ok. 10% roszczenia, w podobnej proporcji należało nadać klauzulę co do kosztów postępowania. W pozostałym zakresie zażalenie podlegało oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.

(...)

(...)

1) (...)

2) (...)

-(...)

(...)

3) (...);

4) (...)

5) (...)

6) (...)

7) (...)

(...)